بسمه تعالی

گزارش جلسه علنی مجلس شورای اسلامی مورخ ۱۴۰۵/۵/۵

الف:

ردیف	مشروح گزارش صحن علنی مجلس شورای اسلامی
۱	**بررسی جزئیات لایحه یک فوریتی مقابله با جنایات بین‌المللی** **نمایندگان مجلس شورای اسلامی، تعاریف و ابعاد ۴ گانه جنایات بین المللی را تعیین کردند** نمایندگان مجلس شورای اسلامی، در جریان رسیدگی به لایحه یک فوریتی جنایات بین‌المللی، ماده ۲ و ۳ این لایحه را مورد بررسی قرار دادند. در این نشست نمایندگان با ماده ۲ لایحه مذکور با ۱۶۱ رای موافق موافقت کردند. همچنین ماده ۳ این لایحه به منظور بررسی بیشتر به کمیسیون قضایی و حقوقی ارجاع شد. بر اساس ماده ۲؛ جنایات بین‌المللی موضوع این قانون شامل نسل‌زدایی، جنایت علیه بشریت، جنایت جنگی و جنایت تجاوز می‌شود. در ماده ۳ ارجاعی نیز آمده است؛ ارتکاب هر یک از رفتارهای زیر به‌قصد نابود کردن تمام یا بخشی از اعضای یک گروه ملی، قومی، نژادی یا مذهبی، به اعتبار هویت گروهی یا عضویت در آن گروه، نسل‌زدایی محسوب می‌شود و مرتکب و آمر در مورد بند (۱) این ماده، به مجازات حبس و جزای نقدی درجه (۱) و در مورد سایر بندها، به مجازات حداکثرِ حبس و جزای نقدی درجه (۲) محکوم خواهند شد: ۱- قتل اعضای گروه ۲- وارد کردن آسیب شدید جسمی یا روانی به اعضای گروه ۳- تحمیل عمدی شرایط دشوار بر زندگی اعضای گروه ۴- جلوگیری از زاد و ولد ۵- انتقال اجباری افراد زیر هجده سال شمسی از آن گروه به گروهی دیگر **مجازات جدید آمران و مرتکبین جنایات جنگی مشخص شد** نمایندگان مجلس شورای اسلامی در جریان رسیدگی به لایحه یک فوریتی جنایات بین‌المللی ماده ۴ و ۵ این لایحه را به تصویب رساندند. بر اساس ماده ۴ این لایحه؛ ارتکاب هر یک از رفتارهای زیر در چارچوب یک حمله یا تعرض علیه هر جمعیت غیرنظامی به‌صورت گسترده یا سازمان‌یافته و در راستای پیشبرد یک برنامه و سیاست عمومی وبا علم به حمله گسترده یا سازمان‌یافتگی آن، جنایت علیه بشریت محسوب می‌شود و مرتکب و آمر در مورد بند (۱) این ماده، به مجازات حبس و جزای نقدی درجه (۱) و در مورد سایر بندها و تبصره، به مجازات حداکثرِ حبس و جزای نقدی درجه (۲) محکوم خواهند شد: ۱- قتل عمدی. ۲- نابودسازی از طریق تحمیل عمدی شرایط دشوار بر زندگی به‌منظور از بین بردن تمام یا بخشی از آن جمعیت غیرنظامی، مانند محروم کردن از دسترسی به غذا و دارو. ۳- به بردگی گرفتن و رفتار مالکانه نسبت به انسانی دیگر، مانند خرید و فروش یا بهره‌کشی اقتصادی. ۴- اخراج یا انتقال اجباری و کوچاندن جمعیت غیرنظامی بدون دلیل قانونی، از طریق بیرون راندن یا دیگر رفتارهای قهرآمیز، از منطقه‌ای که به‌صورت قانونی در آنجا حضور دارند. ۵- حبس کردن یا هر گونه محرومیت شدید از آزادی جسمی، بر خلاف قانون.

۶- شکنجه و تحمیل عمدی درد یا رنج شدید جسمی یا روانی بر افراد که در توقیف یا تحت کنترل هستند، در غیر از موارد مجازات‌های قانونی، به‌منظور دریافت اطلاعات، اقرار گرفتن از فرد و یا افراد ثالث یا وادار کردن به انجام کاری.
۷- تجاوز جنسی، برده‌گیری و بهره‌کشی جنسی، فحشای اجباری، حاملگی اجباری به معنای نگهداری غیرقانونی زنی به‌قصد بارداری اجباری، عقیم کردن اجباری یا دیگر اشکال خشونت جنسی در همان سطح.
۸- ناپدید کردن اجباری و دست‌گیر کردن، بازداشت یا حبس یا ربودن افراد توسط یک دولت یا رژیم حاکم یا سازمان سیاسی یا گروه های شبه نظامی یا با اجازه یا حمایت یا رضایت آن‌ها و سپس خودداری از دادن اطلاعات درخصوص محرومیت از آزادی یا سرنوشت یا محل نگهداری آنان به‌منظور محروم کردن از حمایت قانونی برای مدت طولانی.
۹- جداسازی نژادی (آپارتاید) به معنای ارتکاب هر یک از رفتارهای غیرانسانی موضوع این ماده، در چهارچوب یک وضعیت نهادینه‌شده مشتمل‌بر ایجاد و یا استمرار سلطه سازمان‌یافته در راستای پیشبرد یک برنامه و سیاست عمومی توسط یک گروه نژادی علیه یک گروه یا گروه‌های نژادی دیگر، به‌قصد حفظ و نگهداری آن وضعیت.
۱۰- سایر رفتارهای غیرقانونیِ غیرانسانی با ویژگی مشابه که به‌قصد وارد آوردن عمدی درد و رنج شدید یا آسـیب رساندن جدی به بدن یا سلامت جسمی یا روانی افراد صورت گیرد.
تبصره - وضع یا اعمال یا برنامه ریزی یا تبعیت از تحریم های غیرقانونی که به قصد وارد آوردن عمدی درد و رنج شدید یا آسیب رساندن جدی به بدن یا سلامت جسمی و روانی افراد باشد یا نوعا منجر به نتایج یاد شده گردد، در حکم جنایت علیه بشریت محسوب می شود.
همچنین با پیشنهاد حاجی دلیگانی نماینده مردم شاهین شهر یک تبصره به ماده ۴ اضافه شد و بر اساس آن "چنانچه مرتکب و عامر از مصادیق جرایم مشمول مجازات قصاص حدود و دیات باشد مرتکب و عامر علاوه بر مجازات مقرر برای جرائم در قانون مجازات اسلامی به مجازات مذکور در این ماده نیز محکوم می‌شود".
همچنین بر اساس ماده ۵ اصلاحی؛
ارتکاب هر یک از رفتارهای زیر در ارتباط و با اطلاع از شرایط حاکم بر مخاصمات مسلحانه و علیه اشخاص و اموال مورد حمایت قانون اجازه الحاق دولت ایران به قراردادهای معروف به قرارداد ژنو مصوب ۱۳۳۴ به‌صورت گسترده یا سازمان‌یافته و در راستای پیشبرد یک برنامه یا سیاست عمومی، جنایت جنگی محسوب می‌شود:
الف - در مخاصمات مسلحانه بین‌المللی:
۱- قتل عمدی.
۲- کشتن یا زخمی‌کردن افراد نظامی یا غیرنظامی طرف مخاصمه، به‌صورت فریب‌کارانه.
۳- کشتن یا زخمی کردن رزمنده‌ای که سلاح خود را بر زمین گذاشته یا وسیله‌ای برای دفاع ندارد و از روی تسلیم شده است.
۴- تحمیل گرسنگی به جمعیت غیرنظامی به‌عنوان روش جنگی با محروم کردن آنان از موادی که برای ادامه حیاتشان ضروری است، از جمله جلوگیری عامدانه از رسیدن کمک‌های امدادی پیش‌بینی‌شده در معاهده (کنوانسیون)های ژنو.
۵- به‌کاربردن سلاح‌ها، پرتابه‌ها، مواد و روش‌های جنگی که دارای خاصیت آسیب‌رسانی بیش از حد بوده یا موجب درد و رنج غیرضروری می‌شوند، از جمله به‌کار بردن سم یا سلاح‌های سمی، استفاده از گازهای خفه‌کننده، سمی یا سایر گازها، مایعات، مواد و ابزارها با اثر مشابه، استفاده از گلوله‌هایی که به‌آسانی در بدن انسان منبسط یا پخش می‌شود، مانند گلوله‌های دارای پوسته سخت که تمام هسته را نمی‌پوشاند یا آن که شکاف‌هایی روی پوسته آن ایجاد شده است و همچنین به کاربردن مواردی که ذاتاً ناقض اصل تفکیک باشد.
۶- استفاده از سلاح‌هایی که صرف‌نظر از منشأ یا روش تولیدشان از عوامل میکروبی یا دیگر عوامل زیستی یا سموم استفاده می‌کنند یا استفاده از سلاح‌هایی که اثر اولیه آنها آسیب‌زدن به وسیله قطعاتی است که در بدن انسان قابل‌تشخیص نیستند یا استفاده از سلاح‌های لیزری که تنها عملکرد یا یکی از عملکردهای نظامی آنها ایجاد ناتوانی جسمی یا ایجاد نابینایی دائمی برای چشم غیرمسلح می‌باشد.
۷- شکنجه یا رفتار غیرانسانی از جمله آزمایش‌های زیست‌شناختی.
۸- ارتکاب تجاوز جنسی، برده‌گیری و بهره‌کشی جنسی، فحشای اجباری، حاملگی اجباری، عقیم‌کردن اجباری یا دیگر اشکال خشونت جنسی.
۹- هدایت عمدی حمله به سمت جمعیت غیرنظامی یا اموال مورد حمایت.
۱۰- هدایت عمدی حمله به سمت کارکنان، تأسیسات، مواد، واحدها یا وسایل نقلیه‌ای که در کمک‌رسانی بشردوستانه یا مأموریت‌های حفظ صلح به‌موجب منشور ملل متحد به کار گرفته می‌شوند، مادامی که به‌موجب حقوق مخاصمات مسلحانه بین‌المللی از حمایتی برخوردارند که به جمعیت غیرنظامی یا اموال غیرنظامی داده شده است.
۱۱- هدایت عمدی حمله به سمت ساختمان‌ها، واحدها، مواد، تجهیزات و وسایل نقلیه پزشکی - درمانی و افرادی که نشان‌ها و علامت‌های درج‌شده در قانون اجازه الحاق دولت ایران به قراردادهای معروف به قرارداد ژنو مصوب ۱۳۳۴ به‌کار می‌برند؛
۱۲- هدایت عمدی حمله به سمت تأسیسات هسته‌ای؛

۱۳- اجرای عمدی حمله‌ای با علم به اینکه چنین حمله‌ای باعث تلفات جانی یا آسیب به جمعیت غیرنظامی یا خسارت به اموال غیرنظامی یا خسارت گسترده، طولانی‌مدت و شدید به محیط‌زیست می‌شود و در مقایسه با مجموع مزیت‌های نظامی مستقیم و قطعی پیش‌بینی‌شده، مسلماً بیش از اندازه است.

۱۴- هرگونه حمله به شهرها، روستاها، مناطق مسکونی یا ساختمان‌های بی‌دفاع که اهداف نظامی نیستند.

۱۵- سوءاستفاده از پرچم متارکه جنگ یا پرچم یا نشان‌های نظامی و لباس‌های متحدالشکل طرف مخاصمه یا سازمان ملل متحد یا نشان‌ها و علامت‌های درج‌شده در قانون اجازه الحاق دولت ایران به قراردادهای معروف به قرارداد ژنو مصوب ۱۳۳۴، به‌طوری که منجر به مرگ یا آسیب شدید به افراد شود.

۱۶- استفاده از حضور افراد غیرنظامی یا سایر اشخاص مورد حمایت در مقابل عملیات نظامی، برای مصون نگاه داشتن برخی نقاط خاص، مناطق یا نیروهای نظامی.

۱۷- اعلان مبنی‌بر زنده نماندن افراد یا اعلان تخلیه شهر.

۱۸- در معرض نقص بدنی یا انجام هر نوع آزمایش پزشکی یا علمی قرار دادن شخصی که تحت سلطه طرف دیگر است، در حالی که درمان پزشکی شخص موردنظر آن را توجیه نمی‌کند یا در جهت منفعت وی نیست و موجب مرگ یا خطر جدی برای آن شخص می‌شود.

۱۹- ایجاد رنج شدید یا آسیب جدی به سلامت جسمانی یا روانی افراد.

۲۰- گروگان‌گیری غیرنظامیانی که در مخاصمه مسلحانه مشارکت مستقیم ندارند.

۲۱- غارت شهر یا محل، حتی اگر از طریق حمله نظامی تصرف شده باشد.

۲۲- تخریب یا تصاحب گسترده اموال اشخاص، بدون ضرورت نظامی و به‌صورت غیرقانونی یا خودسرانه.

۲۳- هدایت عمدی حمله به سمت اماکن مورد حمایت.

۲۴- اقدام قدرت اشغالگر به‌طورمستقیم یا غیرمستقیم برای انتقال بخش‌هایی از جمعیت غیرنظامی‌اش به سرزمینی که اشغال می‌کند یا اخراج یا انتقال تمام یا بخش‌هایی از جمعیت سرزمین اشغالی در داخل یا به خارج از سرزمین اشغالی.

۲۵- تخریب یا توقیف اموال عمومی و دولتی طرف مخاصمه، مگر آن که ضرورت‌های جنگ ایجاب نماید.

۲۶- اجبار اسرای جنگی یا دیگر افراد مورد حمایت، به خدمت در نیروهای مسلح متخاصم.

۲۷- محروم کردن اسیر جنگی یا شخص مورد حمایت از حق بهره‌مندی از دادرسی عادلانه، قانونی و سایر حقوق قانونی

۲۸- اخراج، انتقال یا نگهداری غیرقانونی.

۲۹- اعلان الغاء، تعلیق یا عدم اعتبار حقوق و اقدامات حقوقی اتباع طرف مخاصمه در مراجع قضایی.

۳۰- اجبار اتباع طرف مخاصمه به شرکت در عملیات جنگی علیه کشورشان، هر چند آنان پیش از شروع جنگ در خدمت آن دولت یا رژیم حاکم بوده‌اند.

۳۱- هتک کرامت انسانی افراد به‌ویژه رفتار اهانت‌آمیز و تحقیرآمیز.

ب - در مخاصمات مسلحانه غیربین‌المللی

۱- رفتارهای موضوع بند (الف) این ماده، غیر از موارد مذکور در بندهای (۳)، (۱۲)، (۲۵)، (۲۷)، (۲۸)، (۳۰) و (۳۱) بند یادشده.

۲- صدور حکم به مجازات سالب حیات علیه افراد موردحمایت، بدون رعایت تشریفات قانونی.

۳- دستور به کوچ اجباری جمعیت غیرنظامی به دلایل مرتبط با مخاصمه، مگر آن که امنیت جمعیت موردنظر یا ضرورت‌های نظامی چنین اقتضا کند.

تبصره - هیچ یک از مقررات راجع‌به مخاصمات مسلحانه غیربین‌المللی، تأثیری بر صلاحیت دولت برای حفظ یا برقراری مجدد قانون و نظم در کشور یا دفاع از وحدت و تمامیت قلمرو سرزمینی با تمام ابزارهای قانونی نخواهد گذاشت.

ب:

موارد اعلام وصول شده :

تعداد ۷ سوال ملی نمایندگان از وزرای دولت اعلام وصول شد

- ✓ سؤال ملی هادی قوامی نماینده محترم اسفراین و بام از وزیر تعاون کار و رفاه اجتماعی در خصوص عدم متناسب سازی حقوق بازنشستگان صندوق بیمه کشاورزان.
- ✓ سؤال ملی قاسم روان بخش نماینده محترم قم، کهک و جعفرآباد و تعدادی دیگر از نمایندگان از وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی در خصوص عدم متناسب سازی حقوق بازنشستگان وزارت کشور.

- ✓ ۲ سؤال ملی میثم ظهوریان نماینده محترم مشهد و کلات و تعدادی دیگر از نمایندگان از وزیر دادگستری در خصوص بی توجهی به اجرای اصل ۱۶۸ قانون اساسی درباره جرایم سیاسی و عدم فراهم کردن دسترسی به سامانه ثبت الکترونیک توسط سازمان اسناد و املاک کشور.
- ✓ سؤال ملی امیرحسین ثابتی منفرد نماینده محترم تهران، ری، شمیرانات، اسلامشهر و پردیس و تعدادی دیگر از نمایندگان محترم از وزیر راه و شهرسازی در خصوص علت قرارداد راه آهن با شرکت آوان ریل.
- ✓ سؤال ملی مهدی اسماعیلی نماینده محترم میانه و تعدادی دیگر از نمایندگان از وزیر کشور در خصوص عدم کنترل و ساماندهی میلیونها اتباع غیر مجاز به کشور و بی تدبیری در کنترل مرزها و عدم هماهنگی استانداران با نمایندگان.
- ✓ سؤال ملی مجید نصیرپور سردهائی نماینده محترم سراب از وزیر تعاون کار و رفاه اجتماعی در خصوص نحوه تخصیص اعتبارات به متقاضیان.